

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia EÚ na podporu členských štátov pri znižovaní rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu“

KOM(2006) 625, konečné znenie

(2007/C 175/19)

Komisia sa 24. októbra 2006 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 2. mája 2007. Spravodajkyňou bola pani van Turnhout a pomocným spravodajcom pán Janson.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 436. plenárnom zasadnutí 30. a 31. mája 2007 (schôdza z 30. mája 2007) prijal 96 hlasmi za, pričom 14 členovia hlasovali proti a 6 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta oznámenie Komisie „Stratégia EÚ na podporu členských štátov pri znižovaní rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu“. Vyjadruje však poľutovanie nad skutočnosťou, že oznámenie ani zďaleka nespĺňa požiadavky komplexnej stratégie, o vypracovanie ktorej Rada požiadala Komisiu vo svojich záveroch z 5. júna 2001.

1.2 Toto stanovisko sa zaoberá problematikou verejného zdravia v otázke znižovania rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu – škodlivé a nebezpečné požívanie alkoholu, ako aj požívanie alkoholu neplnoletými osobami prispievajú ku škodám súvisiacim s požívaním alkoholu.

1.3 EHSV očakával, že Komisia poskytne komplexnejšiu a prehľadnejšiu analýzu všetkých príslušných oblastí politiky EÚ, stanovených v hodnotení vplyvu, ako aj ťažkostí, s ktorými sa niektoré členské štáty stretli pri uplatňovaní vhodných opatrení v oblasti verejného zdravia spojených s požívaním alkoholu v súvislosti s trhovými pravidlami EÚ.

1.4 Výbor vyzýva Komisiu, aby v súlade so svojimi zmluvnými povinnosťami preukázala svoje vedúce postavenie tým, že aktívne podporí členské štáty pri ich úsilí poskytovať vysokú úroveň ochrany zdravia znižovaním rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu, a zabezpečí, že opatrenia Spoločenstva budú dopĺňať vnútroštátne politiky.

1.5 EHSV pripúšťa, že kultúrne zvyky sa v rámci Európy odlišujú. Tieto odlišnosti by sa mali zohľadniť v rôznych iniciatívach a navrhovaných opatreniach.

1.6 EHSV víta vytvorenie všeobecnej informačnej bázy, vrátane štandardizovaných definícií pre získavanie údajov, čo bude znamenať výrazný prínos zo strany EÚ. Výbor však ľutuje, že väčšina vytýčených prioritných oblastí neobsahuje špecifické úlohy s jasne merateľnými cieľmi a časovým rozvrhom.

1.7 EHSV tiež ľutuje, že Komisia vo svojom oznámení vôbec neuvádza, že jednou z príčin obrovských škôd súvisiacich s požívaním alkoholu je skutočnosť, že alkohol je psychoaktívna droga, látka, ktorá je pri nadmernom požívaní toxická, a pre niektorých konzumentov aj návyková.

1.8 EHSV dôrazne podporuje práva detí a zastáva názor, že deti si kvôli svojej zraniteľnosti a osobitým potrebám vyžadujú mimoriadnu ochranu a starostlivosť, vrátane náležitej právnej ochrany. Odporúča, aby sa na účely tejto stratégie a v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa za dieťa považovala každá ľudská bytosť mladšia než 18 rokov.

1.9 Výbor vyzýva, aby zníženie vystavenia detí alkoholickým výrobkom, reklame a propagácii bolo zaradené medzi špecifické ciele zamerané na zabezpečenie väčšej ochrany detí.

1.10 EHSV žiada Komisiu, aby sa zaoberala hospodárskymi dôsledkami škôd súvisiacich s požívaním alkoholu. Tieto negatívne dôsledky sú v rozpore s cieľmi Lisabonskej stratégie a majú dosah na pracoviská, spoločnosť a hospodárstvo.

1.11 EHSV víta vytvorenie Fóra pre problematiku alkoholu a zdravia, ktoré by mohlo byť užitočnou platformou pre dialóg medzi všetkými zainteresovanými stranami a viesť ku konkrétnej činnosti zameranej na znižovanie rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu. EHSV by uvítal príležitosť stať sa pozorovateľom pri Fóre pre problematiku alkoholu a zdravia.

1.12 EHSV žiada, aby osvetové a informačné iniciatívy boli súčasťou celkovej integrovanej stratégie na znižovanie rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu.

1.13 EHSV je znepokojený rušivým nesúladiem medzi vedeckými poznatkami o účinných opatreniach na zníženie škôd súvisiacich s požívaním alkoholu a krokmi, ktoré sa navrhujú ako opatrenia Spoločenstva. V oznámení Komisie sa ako zamýšľané opatrenia často uvádzajú osveta a informovanosť. Avšak podľa výskumných zistení sú tieto opatrenia v danej súvislosti veľmi málo účinné.

2. Základné informácie

2.1 Európska únia je oprávnená riešiť problémy verejného zdravia súvisiace so škodlivým a nebezpečným požívaním alkoholu a zároveň je za ich riešenie aj zodpovedná. V článku 152 ods. 1 Zmluvy o ES⁽¹⁾ sa stanovuje, že „pri vymedzovaní a uskutočňovaní všetkých politík a činností Spoločenstva je zabezpečená vysoká úroveň ochrany ľudského zdravia.“ Ďalej sa uvádza, že „činnosť Spoločenstva, ktorá dopĺňa vnútroštátne politiky, je zameraná na zlepšenie verejného zdravia, prevenciu ľudských chorôb a ochorení, a odstraňovanie zdrojov nebezpečenstva pre zdravie ľudí.“

2.2 V roku 2001 prijala Rada odporúčanie týkajúce sa požívania alkoholu mladými ľuďmi, najmä deťmi a mladistvými⁽²⁾, a vyzvala Komisiu, aby vyvíjala ďalšiu činnosť v tejto oblasti, hodnotila a monitorovala vývoj a opatrenia prijaté v tejto oblasti a aby spätne informovala o potrebe ďalšej činnosti.

2.3 Rada vo svojich záveroch z 5. júna 2001 vyzvala Komisiu, aby predložila návrhy komplexnej stratégie Spoločenstva zameranej na znižovanie rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu, ktorá by dopĺňala vnútroštátne politiky. V júni 2004 Rada svoju výzvu zopakovala.⁽³⁾

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta oznámenie Komisie „Stratégia EÚ na podporu členských štátov pri znižovaní rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu“.⁽⁴⁾

⁽¹⁾ Zmluva o založení Európskeho spoločenstva:
<http://europa.eu.int/eur-lex/en/treaties/selected/livre235.html>

⁽²⁾ Odporúčanie Rady z 5. júna 2001 (2001/458/ES). Úplné znenie správy je uverejnené na stránke
<http://ec.europa.eu/comm/health>

⁽³⁾ Závery Rady z roku 2001 a 2004
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/lisa/80729.pdf

⁽⁴⁾ Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia EÚ na podporu členských štátov pri znižovaní rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu (KOM(2006) 625, konečné znenie). Oznámenie dopĺňajú dve súhrnné správy, o vypracovanie ktorých požiadala Európska komisia: P. Anderson a A. Baumberg, „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“, St. Ives: Cambridgeshire: Institute of Alcohol Studies, 2006. (http://ec.europa.eu/health-eu/doc/alcoholineu_sum_sk_en.pdf); a podrobná hospodárska analýza vplyvu alkoholu na hospodársky rozvoj v EÚ, vypracovaná v rámci posúdenia vplyvu (http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_com_625_a1_en.pdf) – „správa RAND“.

3.1.1 Medzi jednotlivými krajinami existujú výrazné rozdiely v požívaní alkoholu, a to pokiaľ ide o množstvo a spôsob požívania alkoholu, ako aj jeho nebezpečnosť zo zdravotného a sociálneho hľadiska. Vzhľadom na túto skutočnosť sa EHSV nazdáva, že „kroky Spoločenstva“, ktoré je potrebné podniknúť, „pričom sa musia rešpektovať kompetencie členských štátov“, treba chápať ako „spoločné usmernenia“ vychádzajúce zo spoločného konceptu zameraného na znižovanie rozsahu všetkých typov škôd súvisiacich s požívaním alkoholu. V rámci týchto spoločných usmernení stanovujú jednotlivé členské štáty spôsob, techniku a mieru opatrení, ktoré treba podniknúť.

3.2 Výbor však vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že oznámenie ani zďaleka nespĺňa požiadavky komplexnej stratégie, o vypracovanie ktorej Rada požiadala vo svojich záveroch, a to napriek dlhému procesu jej vypracovania a dôkazov o existencii celoeurópskych problémov spojených s požívaním alkoholu a ich dosahu na zdravie, spoločenský blahobyt a hospodársku prosperitu európskych obyvateľov.

3.3 Rada vyzvala Komisiu, aby predložila návrh činností Spoločenstva vo všetkých príslušných oblastiach politiky s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia. Medzi príslušné oblasti politiky patria spotrebné dane, doprava, reklama, marketing, sponzorstvo, ochrana spotrebiteľa a výskum, pričom sa musia rešpektovať kompetencie členských štátov.

3.4 EHSV víta označenie škodlivého a nebezpečného požívania alkoholu za kľúčový determinant zdravia a jednu z hlavných príčin zlého zdravia a predčasnej úmrtnosti v EÚ. V mnohých situáciách súvisiacich s alkoholom neexistuje „bezpečné“ množstvo alkoholu.⁽⁵⁾

3.5 EHSV ľutuje, že Komisia vo svojom oznámení vôbec neuvádza, že jednou z príčin obrovských škôd súvisiacich s požívaním alkoholu je skutočnosť, že alkohol je psychoaktívna droga a látka, ktorá je pri nadmernom požívaní toxická, pre niektorých konzumentov aj návyková. Pre výbor je to sklamaním, pretože vypracovanie stratégie viedlo riaditeľstvo EK pre verejné zdravie, ktoré disponuje ohromným odborným potenciálom v oblasti zdravotníctva.

3.6 EHSV víta uznanie, že škodlivé a nebezpečné požívanie alkoholu má negatívny dosah nielen na požívateľa alkoholu, ale aj iných ľudí, najmä v prípade dopravných nehôd, zranení a násilia. Výbor uznáva, že najzraniteľnejšou ohrozenou skupinou sú deti a že medzi ďalšie zraniteľné skupiny patria ľudia s poruchami učenia, duševnými poruchami a závislí na alkohole a iných drogách.

⁽⁵⁾ „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“.

3.7 Domáce násilie je v mnohých krajinách vážnym problémom. ⁽⁶⁾ EHSV žiada, aby sa vzhľadom na jasnú súvislosť medzi domácim násilím a nadmerným požívaním alkoholu venovala tejto otázke mimoriadna pozornosť ⁽⁷⁾. Kým k domácemu násiliu môže dôjsť aj bez prítomnosti alkoholu, nadmerné pitie prispieva u niektorých ľudí za istých okolností k násilnému správaniu. Nadmerná konzumácia alkoholu môže viesť k vyššiemu počtu násilných činov a zároveň zvyšuje ich závažnosť. Podľa zistených výsledkov liečba alkoholovej závislosti vedie k zníženiu násillia medzi partnermi. Obmedzenie nadmerného pitia má priaznivý vplyv nielen na obeť a páchatelov násillia, ale tiež na deti žijúce v takýchto rodinách.

3.8 Budúcnosť Európy závisí od zdravého a produktívneho obyvateľstva. EHSV vážne znepokojuje zistenie, že vyšší podiel záťaže z dôvodu ochorení spôsobených škodlivou a nebezpečnou konzumáciou alkoholu pripadá na mladých ľudí. ⁽⁸⁾

3.9 Kým v celej Európe naďalej prežívajú rôzne kultúrne zvyklosti súvisiace s konzumáciou alkoholu, návyky týkajúce sa požívania alkoholu sa medzi mladými dospelými a deťmi navzájom približujú. EHSV znepokojuje nárast škodlivého a nebezpečného pitia medzi mladými dospelými a deťmi v mnohých členských štátoch v priebehu uplynulých desiatich rokov, a to najmä nárazového nadmerného pitia, t. j. tzv. „alkoholových záťahov“. Spoločenská akceptácia životného štýlu, v ktorom je alkohol všadeprítomný, napomáha týmto škodlivým návykom týkajúcim sa pitia alkoholu.

3.10 EHSV vyzýva Komisiu, aby uznala fakt, že pravidelní konzumenti alkoholu so striedmou spotrebou, ktorí občas požívajú alkohol škodlivým spôsobom, prispievajú k akútnym škodám súvisiacim s požívaním alkoholu, napr. jazdením pod vplyvom alkoholu, opitnosťou vyvolanými prejavmi násillia na verejnosti, nadmerným pitím pri príležitosti športových alebo iných špeciálnych podujatí. Takéto príležitostné prípady škodlivého požívania alkoholu môžu u väčšiny striedmych konzumentov alkoholu spôsobiť závažné problémy v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti. ⁽⁹⁾

3.11 Stratégia explicitne upriamuje pozornosť na právomoc EÚ v súlade so zmluvou dopĺňať vnútroštátne politiky zamerané na ochranu verejného zdravia. Taktiež uvádza, že Európsky súdny dvor opakovane potvrdil, že znižovanie škôd súvisiacich s požívaním alkoholu predstavuje dôležitý a opodstatnený cieľ v oblasti verejného zdravia a na jeho dosiahnutie je potrebné

⁽⁶⁾ Stanoviško EHSV z 16.3.2006 na tému „Domáce násilie voči ženám“ (Ú. v. EÚ C 110, 9.5.2006) a stanovisko EHSV zo 14.12.2006 na tému „Deti ako nepriame obeť domáceho násillia“ (Ú. v. EÚ C 325, 30.12.2006). Spravodajkyňa: pani Heinisch.

⁽⁷⁾ „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“.

⁽⁸⁾ Škody súvisiace s požívaním alkoholu v Európe – hlavné údaje, október 2006, Brusel, MEMO/06/397, 24. októbra 2006. Zdroj: Global Burden of Disease Project (Rehm et al 2004).

⁽⁹⁾ „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“.

využívať opatrenia, ktoré budú uznané za vhodné a budú v súlade so zásadou subsidiarity.

3.12 Vzhľadom na uvedené by EHSV očakával, že Komisia predloží komplexnejšiu a prehľadnejšiu analýzu všetkých príslušných oblastí politiky EÚ.

3.13 V hodnotení vplyvu, ktorý vykonala Komisia, sú uvedené všetky príslušné oblasti politik, ako aj ťažkosti, s ktorými sa niektoré členské štáty stretli pri uplatňovaní vhodných opatrení v oblasti verejného zdravia spojených s požívaním alkoholu v súvislosti s činnosťou cezhraničného charakteru, ako je cezhraničný súkromný dovoz či cezhraničná reklama. Avšak predmetná stratégia nepredkladá žiadne návrhy, ktoré by tento problém riešili.

4. Prehľad škodlivých účinkov

4.1 Európska únia so spotrebou 11 litrov čistého alkoholu na osobu ročne predstavuje v celosvetovom meradle oblasť s najvyššou spotrebou alkoholu ⁽¹⁰⁾. Kým celková konzumácia klesá, vo vyššej miere sa objavujú škodlivé návyky týkajúce sa pitia alkoholu.

4.2 EHSV konštatuje, že väčšina konzumentov pije zväčša striedmo, znepokojujúcim je však fakt, že podľa odhadov až 55 miliónov dospelých v EÚ (15 % dospeléj populácie) konzumuje alkoholické nápoje v škodlivej miere pravidelne ⁽¹¹⁾. Podľa odhadov je škodlivé požívanie alkoholu v EÚ príčinou približne 195 000 úmrtí ročne, ku ktorým dochádza v dôsledku nehôd, ochorení pečene, rakoviny, atď. Škodlivé požívanie alkoholu je treťou najčastejšou príčinou predčasného úmrtia a ochorenia v EÚ. ⁽¹²⁾

4.3 Škodlivé požívanie alkoholu má taktiež dosah na hospodárstvo, kde sa prejavuje vo forme zvýšených nákladov na zdravotnej a sociálnej oblasti a tiež na znížení produktivity. Náklady hospodárstva EÚ na škody súvisiace s požívaním alkoholu za rok 2003 sa odhadujú na 125 miliárd EUR, čo predstavuje 1,3 % HDP, pričom sa zohľadňuje kriminalita, dopravné nehody, zdravotníctvo, predčasná smrť, liečba ochorení a prevencia. ⁽¹³⁾

5. Prioritné témy

5.1 V súvislosti so štyrmi z piatich prioritných oblastí EHSV ľutuje, že oznámenie neuvádza špecifické úlohy s jasne merateľnými cieľmi a časovým rozvrhom.

⁽¹⁰⁾ Tamže.

⁽¹¹⁾ V prípade mužov viac než 40 g alkoholu, t. j. 4 nápoje denne, a v prípade žien viac než 20 g alkoholu, t. j. 2 nápoje denne.

⁽¹²⁾ Škody súvisiace s požívaním alkoholu v Európe – hlavné údaje, október 2006, Brusel, MEMO/06/397, 24. októbra 2006. Zdroj: Global Burden of Disease Project (Rehm et al 2004).

⁽¹³⁾ Tamže.

Ochrana detí

5.2 Deti sú obzvlášť zraniteľné pokiaľ ide o ujmu na zdraví spôsobenú alkoholom. Odhaduje sa, že v rodinách žije 5 až 9 miliónov detí, ktoré sú nepriaznivo zasiahnuté alkoholom, že alkohol je kauzálny faktor v 16 % zneužívania a zanedbávania detí a každý rok sa kvôli alkoholu narodí približne 60 000 podvyživených detí. ⁽¹⁴⁾

5.3 Komisia už uznáva práva dieťaťa a podporuje potrebné opatrenia na zabezpečenie základných potrieb detí. Komisia identifikuje práva detí ako svoju prioritu a vyjadrila sa, že deti majú právo na účinnú ochranu pred hospodárskym vykorisťovaním a všetkými formami zneužívania. ⁽¹⁵⁾

5.4 EHSV dôrazne podporuje práva detí a je toho názoru, že deti si kvôli svojej zraniteľnosti a zvláštnym potrebám vyžadujú zvláštnu ochranu a starostlivosť vrátane vhodnej právnej ochrany. EHSV rovnako uznáva dôležitú úlohu rodiny a zodpovednosť členských štátov pri pomoci rodičom v ich zodpovednosti za výchovu detí. ⁽¹⁶⁾

5.5 EHSV uznáva, že vystavenie detí škodám súvisiacim s alkoholom môže na nich zanechať vážne negatívne následky vrátane zanedbávania, chudoby, sociálneho vylúčenia, zneužívania a násilia, ktoré môžu postihnúť ich zdravie, vzdelanie a prosperitu v súčasnosti i v budúcnosti.

5.6 EHSV žiada, aby ochrana detí pred škodami spôsobenými alkoholom bola zahrnutá v konkrétnych cieľoch navrhovanej *Stratégie EÚ v oblasti práv dieťaťa*, a to stanovením priorit a prostredníctvom procesu konzultácií.

5.7 EHSV odporúča, aby stratégia EÚ v oblasti alkoholu prijala definíciu dieťaťa ako každej osoby vo veku do osemnásť rokov v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa (UNCRC), ako je to uznané v oznámení „*K stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa*“.

5.8 Vzhľadom k pozitívnym výskumným poznatkom o podpore úlohy prístupu mobilizovania miestnych komunít pri obmedzovaní pitia nedospelých osôb a škôd súvisiacich s alkoholom EHSV vyzýva Komisiu, aby také prístupy podporovala. Účinné mobilizovanie miestnych komunít spája vytváranie miestnych opatrení a praktík, podporovaných informáciami a vzdelávaním, a zapája všetky príslušné zainteresované strany. ⁽¹⁷⁾

⁽¹⁴⁾ „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“.

⁽¹⁵⁾ Oznámenie Komisie – „*K stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa*“, KOM(2006) 367, konečné znenie.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV z 13.12.2006 na tému „*K stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa*“ (Ú. v. EÚ C 325, 30.12.2006). Spravodajkyňa: pani van Turnhout.

⁽¹⁷⁾ „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“.

5.9 EHSV vyzýva Komisiu k uznaniu Európskej charty o alkohole ⁽¹⁸⁾ WHO, prijatej všetkými členskými štátmi EÚ v roku 1995 a najmä etického princípu, že všetky deti a dospievajúca mládež majú právo vyrastať v prostredí chránenom pred negatívnymi účinkami spotreby alkoholu a pokiaľ možno aj pred propagovaním alkoholických nápojov.

5.10 Odporúčanie Rady EÚ vyzýva členské štáty k zavedeniu účinných mechanizmov v oblasti propagácie, marketingu a maloobchodu, ktoré zaistia, aby alkoholické výrobky neboli navrhované a propagované spôsobom, ktorý pôsobí na deti a dospievajúcich. V tejto súvislosti EHSV upozorňuje na existujúci trend v Európe medzi tínedžermi, ktorí pijú tzv. alcopop (ochutený alkoholický nápoj) ⁽¹⁹⁾.

5.11 Zvýšený trend nárazového cieľeného opijania a skorší začiatok požívania alkoholu medzi deťmi v mnohých členských krajinách by mohol naznačovať, že súčasné politiky neprinášajú požadované účinky. Komisia vo svojom oznámení uznáva potrebu zváženia ďalších opatrení, ktoré by obmedzili pitie nedospelých a škodlivé pitie medzi mládežou.

5.12 EHSV žiada, aby bolo zníženie vystavenia detí alkoholickým výrobkom, reklame a propagácii zaradené ako špecifický cieľ k zaisteniu vyššej ochrany detí.

5.13 EHSV víta v oznámení vyhlásenie zo strany subjektov činných v reťazci alkoholických nápojov o tom, že chcú iniciatívnejšie presadzovať regulačné a samo-regulačné opatrenia. Zúčastnené strany v priemysle alkoholických nápojov majú významnú povinnosť zaistiť, aby sa ich výrobky predávali, distribuovali a uvádzali na trh zodpovedným spôsobom, a touto činnosťou prispieť k zníženiu škôd spojených s alkoholom.

5.14 EHSV vyzýva z dôvodu ochrany mladých ľudí členské štáty, aby si zachovali pružnosť pri používaní daní na riešenie problémov spojených s určitým druhom alkoholických nápojov, obzvlášť lákavých pre mladých ľudí, akými sú napríklad sladké miešané nápoje na báze alkoholu („*alcopops*“).

Znižovanie počtu dopravných nehôd následkom požitia alkoholu

5.15 EHSV víta konkrétny cieľ stanovený na znížovanie dopravných nehôd na cestách, a to znížiť za desať rokov (2000-2010) počet ľudí zabitých na európskych cestách z 50 000 na 25 000 ⁽²⁰⁾. Dopravné nehody na cestách spôsobené požívaním alkoholu môžu mať za následok aj dlhodobú invaliditu.

⁽¹⁸⁾ Svetová zdravotnícka organizácia: *Európska charta o alkohole*, Kodaň: SZO, Regionálny úrad pre Európu, 1995.

⁽¹⁹⁾ Alcopop je výraz, ktorý vymysleli populárne médiá a označuje fľaškový alkoholický nápoj, ktorý pripomína nealkoholické nápoje a limonádu (<http://en.wikipedia.org/wiki/Alcopop>).

⁽²⁰⁾ Stanovisko EHSV na tému „*Európska politika bezpečnosti na cestách a vodiči z povolania*“ (TEN/290). Spravodajca: pán Etty.

5.16 EHSV súhlasí s konštatovaním, že presadzovanie častých a systematických náhodných dychových skúšok podstatne prispieva k efektívnosti obmedzenia cestných nehôd spôsobených požívaním alkoholu a že vzdelávacie a osvetové kampane sú síce podpornou stratégiou, ale nepreukazujú účinnosť pri znižovaní smrteľných nehôd na cestách⁽²¹⁾. V súlade s Odporúčaniami EÚ pre bezpečnosť na cestách⁽²²⁾. EHSV odporúča maximálnu hladinu alkoholu v krvi 0,5 mg/ml alebo menej, a nižšie spodné hranice pre začínajúcich vodičov a vodičov z povolania. Prísnejšiu legislatívu v oblasti hladiny alkoholu v krvi musí sprevádzať účinné monitorovanie a vynucovanie jej uplatňovania.

Prevenia škôd súvisiacich s požívaním alkoholu medzi dospelými a na pracoviskách

5.17 EHSV žiada Komisiu, aby riešila hospodárske dôsledky škôd súvisiacich s požívaním alkoholu. Negatívne účinky sú v rozpore s cieľmi Lisabonskej stratégie a majú dosah na pracoviská, spoločnosť a hospodárstvo.

5.18 EHSV konštatuje, že je potrebná účinná regulácia v oblasti dostupnosti, distribúcie a propagácie alkoholu, napríklad pokiaľ ide o otváranie hodiny, ponuku „dvoch nápojov za cenu jedného“ a vekových limitov. EHSV sa domnieva, že samoregulácia v tejto oblasti nie je vhodná.

5.19 Pracovisko je miesto, kde alkohol môže spôsobiť škodu nielen jednotlivcovi, ale aj tretím osobám. Škody súvisiace s požívaním alkoholu by mali byť riešené aj na pracovisku, v rámci predpisov o zdraví a bezpečnosti pri práci, ktoré sú hlavnou zodpovednosťou zamestnávateľa. Opatrenia proti požívaniu alkoholu na pracovisku by mohli pomôcť znížiť počet nehôd s tým súvisiacich, rovnako aj absentérstvo, a pomohli by zvýšiť pracovný výkon.⁽²³⁾

5.20 EHSV vyzýva zamestnávateľov, odbory, miestne orgány a iné príslušné organizácie, aby sa vážnejšie zaoberali týmto problémom a spolupracovali pri znižovaní škôd spôsobených požívaním alkoholu na pracoviskách. V členských štátoch existujú príklady úzkej a dlhodobej spolupráce medzi sociálnymi partnermi s cieľom vytvoriť pracoviská bez požívania alkoholu.⁽²⁴⁾

Informovanosť, vzdelávanie a osвета

5.21 EHSV víta konštatovanie Komisie, že jednou z hlavných úloh vzdelávania a informovanosti je zmobilizovať verejnú podporu pre implementáciu účinných zásahov. Druhou dôležitou úlohou, uvedenou v oznámení, je poskytnutie spoľahlivých

údajov a relevantných informácií o zdravotných rizikách a dôsledkoch škodlivého a hazardného požívania alkoholu.

5.22 EHSV požaduje, aby vzdelávacie a informačné iniciatívy boli súčasťou celkovej integrovanej stratégie. Vzdelávanie by nemalo byť orientované iba na mladých ľudí, ale malo by sa zakladať na uznaní skutočnosti, že škodlivé požívanie alkoholu sa vyskytuje medzi všetkými vekovými skupinami. Také iniciatívy by mali povzbudzovať mladých ľudí, aby volili zdravý životný štýl a mali by zmeniť idealizujúci imidž alkoholu a normalizovať jeho prílišnú spotrebu, ktorá je bežne zobrazovaná v médiách.

Všeobecná informačná báza

5.23 EHSV víta rozvoj všeobecnej informačnej bázy, podporovanej Komisiou, na zavedenie štandardizovaných definícií pre údaje o požívaní alkoholu a škodu ním spôsobenú, pričom berie do úvahy rodové rozdiely, vekové skupiny a sociálne triedy. EHSV rovnako podporuje hodnotenie dosahu politiky o alkohole a iniciatívy oznámenia. EHSV požaduje rozvoj celého radu merateľných indikátorov, pomocou ktorých by sa dal sledovať pokrok pri znižovaní škôd spôsobených alkoholom v Európe. Navrhované kroky v tejto oblasti poskytujú pevný rozmer pridanej hodnoty v EÚ.

6. Mapovanie činností, ktoré uskutočnili členské štáty

6.1 Vzhľadom k tomu, že Komisia pri príprave rozvoja tejto stratégie EÚ zabezpečila komplexnú správu o súčasnom stave vecí vrátane výskumných zistení toho, čo je efektívne pri znižovaní škôd spôsobených požívaním alkoholu, je pozoruhodné, že v stratégii tieto zistenia nie sú brané do úvahy.⁽²⁵⁾

6.2 EHSV je znepokojený rušivým nesúlalom medzi dokázanými údajmi výskumu o účinných opatreniach na zníženie škôd súvisiacich s alkoholom a krokmi, ktoré sa navrhujú ako opatrenia Spoločenstva. V oznámení Komisie sa často citujú vzdelávanie a informovanosť ako zamýšľané opatrenia na zníženie škôd v súvislosti s užívaním alkoholu. Výskumné zistenia však ukazujú, že vzdelávanie a informovanie má veľmi nízku mieru účinnosti pri znižovaní škôd súvisiacich s alkoholom.

6.3 EHSV poukazuje na to, že pri mapovaní činností implementovaných členskými štátmi Komisia vynechala dve účinné stratégie, a to cenovú politiku založenú na vysokom zdaňovaní alkoholu a regulačný marketing alkoholu prostredníctvom legislatívy, ktorú úspešne používajú niektoré členské štáty na boj proti škodlivým súvisiacim s alkoholom.

⁽²¹⁾ „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“.

⁽²²⁾ Odporúčanie Komisie 2004/345/ES zo 6. apríla o posilnení bezpečnosti na cestách, Ú. v. EÚ L 111 zo 17.4.2004.

⁽²³⁾ „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“.

⁽²⁴⁾ Pozri napríklad www.alna.se

⁽²⁵⁾ „Alcohol in Europe: A Public Health Perspective“.

7. Koordinácia činnosti na úrovni EÚ

7.1 Výbor vyzýva Komisiu, aby v súlade so svojimi zmluvnými povinnosťami preukázala svoje vedúce postavenie tým, že aktívne podporí členské štáty pri ich úsilí poskytovať vysokú úroveň ochrany zdravia znížením rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu, a zabezpečí, že opatrenia Spoločenstva budú dopĺňať vnútroštátne politiky.

7.2 EHSV víta úlohu Komisie pri uľahčovaní výmeny osvedčených postupov medzi členskými štátmi a záväzkom zlepšiť koherentnosť medzi politikami EÚ, ktoré majú vplyv na znížovanie škôd súvisiacich s alkoholom.

7.3 EHSV víta založenie Fóra o alkohole a zdraví, ktoré, ak bude plniť svoju úlohu stanovenú v oznámení Komisie, môže tvoriť užitočnú základňu pre dialóg medzi všetkými zainteresovanými stranami a viesť ku konkrétnej činnosti zameranej na

zníženie rozsahu škôd súvisiacich s alkoholom. EHSV by uvítal príležitosť stať sa pozorovateľom pri Fóre o alkohole.

7.4 S výnimkou vyvinutia pevnejšej európskej informačnej bázy spočíva stratégia EÚ v oblasti alkoholu na členských štátoch a ich ďalšom vedení politických opatrení na znížovanie škôd súvisiacich s alkoholom. Pravidlá vnútorného trhu EÚ však budú naďalej niektorým členským štátom spôsobovať problémy a môžu tak spomaliť znížovanie škôd súvisiacich s alkoholom. EHSV vyjadruje poľutovanie, že stratégia EÚ v oblasti alkoholu neodporúča žiadnu akciu, ktorá by sa týmto nedostatkom zaoberala.

7.5 EHSV naliehavo pripomína záväzok Komisie, že vykoná hodnotenie dosahu na zdravie ako opatrenie osvedčených postupov na zaistenie vysokej úrovne ochrany v ostatných politikách Spoločenstva, čo by prispelo k zmluvným povinnostiam v súvislosti s článkom 152.

V Bruseli 30. mája 2007.

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

PRÍLOHA

k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledujúce pozmeňovacie návrhy získali viac ako štvrtinu odovzdaných hlasov, no v priebehu diskusie boli zamietnuté (článok 54 ods. 3 vnútorného poriadku):

Bod 1.1

Zmeniť nasledovne:

~~„Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta oznámenie Komisie ‚Stratégia EÚ na podporu členských štátov pri znížení rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu‘ a podporuje návrh Komisie rozvinúť spoločnú a koherentnú stratégiu zníženia škôd spôsobených nadmerným požívaním alkoholu v celej Európe. Vyjadruje však poľutovanie nad skutočnosťou, že oznámenie ani zďalšie nespĺňa požiadavky komplexnej stratégie, o vypracovanie ktorej Rada požiadala Komisiu vo svojich záveroch z 5. júna 2001.“~~

Výsledok hlasovania:

za: 31

proti: 67

zdržali sa: 6

Bod 1.5

Vymazať celý bod:

~~„EHSV tiež ľutuje, že Komisia vo svojom oznámení vôbec neuvádza, že jednou z príčin obrovských škôd súvisiacich s požívaním alkoholu je skutočnosť, že alkohol je psychoaktívna droga, látka, ktorá je pri nadmernom požívaní toxická, a pre niektorých konzumentov aj návyková.“~~

Výsledok hlasovania:

za: 29

proti: 74

zdržali sa: 5

Bod 1.11:

Vymazať celý bod:

„EHSV je znepokojený rušivým nesúladom medzi vedeckými poznatkami o účinných opatreniach na zníženie škôd súvisiacich s požívaním alkoholu a krokmi, ktoré sa navrhujú ako opatrenia Spoločenstva. V oznámení Komisie sa ako zamýšľané opatrenia často uvádzajú osveta a informovanosť. Avšak podľa výskumných zistení sú tieto opatrenia v danej súvislosti veľmi málo účinné.“

Výsledok hlasovania:

za: 27

proti: 80

zdržali sa: 2

Bod 3.5

Vymazať celý bod:

„EHSV ľutuje, že Komisia vo svojom oznámení vôbec neuvádza, že jednou z príčin obrovských škôd súvisiacich s požívaním alkoholu je skutočnosť, že alkohol je psychoaktívna droga a látka, ktorá je pri nadmernom požívaní toxická, pre niektorých konzumentov aj návyková. Pre výbor je to sklamaním, pretože vypracovávanie stratégie viedlo riaditeľstvo EK pre verejné zdravie, ktoré disponuje ohromným odborným potenciálom v oblasti zdravotníctva.“

Výsledok hlasovania:

za: 30

proti: 82

zdržali sa: 4

Bod 6.2

Vymazať celý bod:

„EHSV je znepokojený rušivým nesúladom medzi dokázanými údajmi výskumu o účinných opatreniach na zníženie škôd súvisiacich s alkoholom a krokmi, ktoré sa navrhujú ako opatrenia Spoločenstva. V oznámení Komisie sa často citujú vzdelávanie a informovanosť ako zamýšľané opatrenia na zníženie škôd v súvislosti s užívaním alkoholu. Výskumné zistenia však ukazujú, že vzdelávanie a informovanie má veľmi nízku mieru účinnosti pri znižovaní škôd súvisiacich s alkoholom.“

Výsledok hlasovania:

za: 31

proti: 81

zdržali sa: 3

Bod 7.4

Zmeniť nasledovne:

„S výnimkou vyvinutia pevnejšej európskej informačnej bázy spočíva stratégia EÚ v oblasti alkoholu na členských štátoch a ich ďalšom vedení politických opatrení na znižovanie škôd súvisiacich s alkoholom. Pravidlá vnútorného trhu EÚ však budú naďalej niektorým členským štátom spôsobovať problémy a môžu tak spomaliť znižovanie škôd súvisiacich s alkoholom. EHSV vyjadruje poľutovanie, že stratégia EÚ v oblasti alkoholu neodporúča žiadnu akciu, ktorá by sa týmto nedostatkom zaoberala.“

Výsledok hlasovania:

za: 28

proti: 83

zdržali sa: 4